

فصلنامه جامعه شناسی مطالعات جوانان / سال سوم / شماره ششم / تابستان ۹۱ / صفحات ۱۰۸-۹۱

تأثیر الگوهای مشارکت در فعالیتهای ورزشی

(مطالعه تجربی دانشجویان دانشگاه آزاد شهر کرمانشاه)*

آرش ضیاءپور^۱

ندا کیانی پور^۲

چکیده:

پژوهش حاضر با هدف بررسی جامعه‌شناختی تأثیر الگوهای مشارکت در فعالیتهای ورزشی در بین دانشجویان دانشگاه آزاد کرمانشاه انجام شده است. روش تحقیق این پژوهش، پیمایشی و ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه است. نمونه مورد مطالعه ۳۶۸ نفر از دانشجویان دانشگاه آزاد شهر کرمانشاه هستند که با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای متناسب با حجم نمونه انتخاب شده‌اند. داده‌های بدست آمده، پس از تکمیل پرسشنامه‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۱/۵ تجزیه و تحلیل شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی انجام شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که میانگین الگوهای مشارکت و فعالیتهای ورزشی به ترتیب ۲/۳۱، ۱/۱۴ از ۵ می‌باشد که در حدود پایین قرار دارد. با این حال میزان مشارکت دانشجویان پسر در فعالیتهای ورزشی به طور معناداری بیشتر از دانشجویان دختر می‌باشد. ورزش‌های مورد علاقه دانشجویان پسر به ترتیب اولویت عبارتند از: پیاده روی، فوتبال، شنا، نرمش و بدن سازی؛ درحالی که هم‌تایان دختر آنها به پیاده روی، انجام نرمش‌های سبک، شنا و والیبال علاقه بیشتری دارند. نتایج رگرسیون خطی ساده بین متغیر مستقل الگوهای مشارکت و متغیر وابسته فعالیتهای ورزشی بین هر دو جنس نشان می‌دهد که الگوهای مشارکت به عنوان متغیر مستقل توانسته است میزان ۳۴ درصد برای دختران و ۵۳/۹ درصد برای پسران از تغییرات متغیر وابسته (فعالیتهای ورزشی) را تبیین کند.

کلید واژه: جنسیت، دانشجویان، الگوهای مشارکت، فعالیت ورزشی، دانشگاه آزاد، کرمانشاه.

* تاریخ وصول: ۹۱/۲/۱۶ تاریخ پذیرش: ۹۱/۵/۳۱

۱- کارشناس ارشد جامعه شناسی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه arashziapoor@gmail.com

۲- کارشناس بهداشت محیط دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه kalhorarash@yahoo.com

۱- مقدمه و بیان مسأله

ورزش به عنوان یکی از فعالیت‌های فراغتی از نوع فعال، نقش تعیین کننده‌ای در حفظ سلامت جسمی و روحی انسان‌ها دارد. داشتن زندگی سالم مستلزم تحرک و فعالیت‌های ورزشی است. اطلاع افراد از تأثیرات مطلوب فعالیت‌های بدنی بر دستگاه‌های مختلف بدن موجب گردید تا گرایش به فعالیت‌های ورزشی افزایش یابد (صفانیا، ۱۳۸۰، ۲۵).

نتایج مطالعات نشان می‌دهد همچنان که افراد به آگاهی بیشتری درباره اهمیت آمادگی جسمانی دست می‌یابند، برای رسیدن به آن تلاش می‌کنند. کالج طب ورزش آمریکا آمادگی جسمانی را قابلیت اجرای سطوح متوسط تا شدید فعالیت بدنی بدون خستگی بی‌مورد و حفظ این قابلیت در سراسر زندگی تعریف می‌کند (گابینی و رجبی، ۱۳۸۲، ۱۳۶).

عضویت افراد در تیم‌های ورزشی سبب مرور و تمرین ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی می‌شود. این امر تقویت همبستگی اجتماعی را فراهم می‌آورد. از نظر نیکسون و فرای دو اندیشمند جامعه‌شناسی ورزش، حاصل جامعه‌پذیری از طریق ورزش، یادگیری و شکل‌گیری باورها، نگرش‌ها، بهبود مهارت‌ها و جامعه‌پذیری نقش‌ها و هویت جنسی است. این آموخته‌ها به زمینه‌های دیگر زندگی ورزشکاران قابل انتقال است و موجب می‌شود که در زمینه‌های دیگر حیات خود نیز در فعالیت‌های گروهی و جمعی به صورت موفقیت آمیزی عمل کنند به عبارت دیگر آموزه‌های تربیتی کسب شده در فعالیت‌های ورزشی به موقعیت‌های دیگر زندگی منتقل شود (صداقت‌زادگان، ۱۳۸۴، ۹۴).

تحقیقات نشان می‌دهد میزان مشارکت دختران در انواع فعالیت‌های ورزشی نسبت به پسران هم سن خود، پایین‌تر بوده و میزان کناره‌گیری از ورزش نیز در بین دختران ورزشکار بیشتر است (نمازی‌زاده، ۱۳۸۸، ۵۲). علاوه بر تفاوت‌های جنسیتی در میزان مشارکت در فعالیت‌های ورزشی، پژوهش‌های انجام‌شده به تفاوت در نوع ورزش‌های مورد علاقه مردان و زنان و نیز دلایل انجام ورزش توسط آنها پرداخته‌اند. برخی از محققین به این نتیجه رسیده‌اند که رشته‌های ورزشی‌ای که بیشتر مورد استقبال پسران و مردان قرار می‌گیرند عبارتند از: فوتبال، شنا، بدن‌سازی (تندنویس، ۱۳۷۵؛ زارعی، ۱۳۸۰؛ صفانیا، ۱۳۸۰ و مظفری و دیگران، ۱۳۸۱)، ورزش‌های رزمی، کوهنوردی (زارعی، ۱۳۸۰؛ صفانیا، ۱۳۸۰)، پیاده‌روی، نرمش، دویدن و والیبال (تندنویس، ۱۳۷۵؛ مظفری و دیگران، ۱۳۸۱). این در حالی است که دختران، عمدتاً به انجام فعالیت در رشته‌های پیاده‌روی، نرمش، شنا، آمادگی جسمانی، والیبال، کوهنوردی، بدمینتون، دویدن و بدن‌سازی علاقمند می‌باشند (تندنویس، ۱۳۷۵؛ زارعی، ۱۳۸۰). تاملین و همکاران (۲۰۰۳) نیز در بررسی فعالیت جسمی نوجوانان فنلاندی به این نتیجه رسیدند که مردان در ورزش‌های نیازمند به توپ، نیازمند طاقت و تحمل بیشتر، و رزمی و زنان در رشته‌هایی نظیر دوچرخه سواری، ژیمناستیک، و دویدن به فعالیت می‌پردازند.

احساس لذت و کسب نشاط، حفظ و ارتقای سلامتی (تندنویس، ۱۳۷۵؛ زارعی، ۱۳۸۰؛ صفانیا، ۱۳۸۰ و مظفری و دیگران، ۱۳۸۱)، آمادگی جسمی و افزایش قدرت عضلات (تندنویس، ۱۳۷۵؛ Yetes, 1999)، افزایش قدرت تحمل، کاهش وزن، داشتن ظاهر و اندام متناسب و موزون، ثبات عاطفی و کاهش تنش از جمله دلایل مهمی هستند که افراد در توضیح چرایی انجام فعالیت‌های ورزشی به آنها اشاره کرده‌اند. با این حال، مطالعات اندکی راجع به تفاوت‌های جنسیتی در دلایل انجام فعالیت‌های ورزشی، صورت گرفته است که نشان می‌دهد علت اصلی انجام فعالیت‌های ورزشی در میان زنان، کاهش وزن و در میان مردان کسب هویت بوده است (Yetes, 1999).

علیرغم وجود شواهد و مدارک متعدد در اثبات منافع انجام فعالیت‌های ورزشی برای حفظ و ارتقای سلامت جسمی و روانی. در جوامع جدید، بسیاری از افراد به لحاظ جسمی غیر فعال بوده و در فعالیت‌های ورزشی مشارکت نمی‌کنند. پژوهشگران (صدیق سروستانی، ۱۳۸۰؛ عریضی و دیگران، ۱۳۸۵؛ wold, 1992؛ sallis, 1988؛ shaw & Henderson, 2000؛ Vilhjalmsson & Kristjansdottir, 2003) در بررسی عوامل مؤثر بر عدم انجام فعالیت‌های جسمی و ورزش به عوامل متعددی اشاره کرده‌اند که می‌توان مهمترین آنها را در سه دسته تقسیم‌بندی نمود: (۱) متغیرهای فردی (نظیر سن، جنس، مهارت و دانش، وقت، انگیزه، وضعیت جسمی، عزت نفس، آگاهی از مزایای ورزش، علاقه و تمایل شخصی، علاقه و توجه به سلامتی، تصور از بدن، و...) (۲) متغیرهای اجتماعی (نظیر جامعه‌پذیری ورزشی، حمایت اجتماعی، دیگران مهم یا الگو و سرمشق، کلیشه‌های جنسیتی یا باورهای اجتماعی درباره ماهیت جنسیتی فعالیت‌های ورزشی، طبقه اجتماعی، تحصیلات، اوقات فراغت، اقتصاد خانواده، مشوق‌های اجتماعی، سبک زندگی، الگوهای فرهنگی ناظر بر جایگاه ورزش در شیوه زندگی و چگونگی انجام فعالیت‌های ورزشی، هویت مردانه یا زنانه و...)؛ و (۳) متغیرهای محیطی (نظیر وجود و توزیع عادلانه امکانات، تأسیسات و تسهیلات مورد نیاز برای انجام فعالیت‌های ورزشی).

نتایج تحقیقات در ایران نشان داده‌اند که کمبود وقت، کمبود علاقه، ناآگاهی، توانایی و مهارت، وسیله نقلیه، نداشتن انگیزه لازم، نبودن برنامه‌ریزی صحیح، نداشتن دسترسی به سالن‌های ورزشی، کمبود و گرانی وسایل ورزشی، وضعیت اقتصادی نامناسب، شرایط محیطی نامناسب و لوازم و تجهیزات ورزشی محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی و مخالفت والدین از عوامل عدم مشارکت فعال دانش‌آوران و دانشجویان در فعالیت‌های ورزشی هستند (احسانی، ۱۳۸۲؛ شارع‌پور، ۱۳۸۱؛ عریضی، ۱۳۸۵؛ Searle؛ Yates, 1999؛ Vilhjalmsson, R & Kristjansdottir, 2003؛ Jackson, 1985). با عنایت به این که اکثر پژوهش‌های انجام شده در ایران، به دنبال کشف موانع انجام فعالیت‌های ورزشی بوده و به مشوق‌ها و عوامل روانی- اجتماعی مؤثر بر مشارکت در

فعالیت‌های ورزشی، کمتر پرداخته شده است؛ در پژوهش حاضر تلاش می‌شود تا به این سؤال اساسی پاسخ داده شود که آیا الگوهای مشارکت (و ابعاد شش‌گانه آن) بر فعالیت‌های ورزشی افراد تأثیرگذار است؟ در صورت تأثیرگذار بودن، میزان این تأثیرگذاری چه مقدار می‌باشد؟ آیا میزان الگوهای مشارکت دختران و پسران توان توضیح چگونگی فعالیت‌های ورزشی آنان را دارد؟ آیا بین میزان الگوهای مشارکت و فعالیت‌های ورزشی دانشجویان دختر و پسر تفاوتی وجود دارد؟

۲- چارچوب نظری تحقیق

با توجه به اینکه موضوع مقاله، مطالعه بررسی جامعه‌شناختی تأثیر الگوهای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی در بین دانشجویان است. چهارچوب نظری منتخب در این مقاله، نظریه‌های ترکیبی؛ گریندورفر، گویدل و ویز و شومتون می‌باشد.

۲-۱- مدل نظری گریندورفر

گریندورفر (۱۹۹۲) با استفاده از دیدگاه‌های جامعه‌شناختی، به تحقیق در مورد جامعه‌پذیری ورزشی پرداخته و سه دسته از عوامل مؤثر بر مشارکت را تعیین نموده است. این عوامل عبارتند از: ویژگی‌های فردی (شخصیت، اهداف معطوف به موفقیت، شایستگی، تجربه)، دیگران مهم (والدین، دوستان، مربیان ورزشی و الگوهای نقشی) و موقعیت‌های جامعه-پذیرکننده (فرهنگ و فرصت). به واسطه ترکیب تأثیرات این سه عامل، یادگیری نقش صورت می‌گیرد. او در مدل خویش برای تعیین میزان مشارکت ورزشی و تداوم آن بر اهمیت مدل‌های نقش، جنسیت و تجربه تأکید دارد (شارع‌پور، ۱۳۸۱، ۷۹).

۲-۲- مدل نظری گویدل^۱

اولین مدل تبیین‌کننده مشارکت در فعالیت‌های ورزشی توسط گویدل مطرح گردید که برای انصراف جوانان از ورزش ارائه نموده و در آن بر عوامل درونی فردی، انگیزشی و موقعیتی تأکید کرده است.

به اعتقاد او عوامل مؤثر بر انصراف ورزشی عبارتند از: تضاد منافع، فقدان موفقیت، عدم پیشرفت، فشار روانی، فقدان لذت تفریح، صدمه و فقدان علاقه به مربی. او معتقد است که فرد با استفاده از تحلیل هزینه - فایده، میزان رضایت و خشنودی خود را از این فعالیت می‌سنجد و سپس آن را با سایر فعالیت‌های جایگزین، مقایسه می‌نماید (شارع‌پور، ۱۳۸۱، ۷۹).

1- Gould

۲-۳- مدل نظری ویز و شومتون^۱

به اعتقاد بسیاری از محققان، کامل‌ترین مدل برای تبیین مشارکت در ورزش توسط این دو محقق ارائه شده است. آنها با استفاده از رهیافت شناخت اجتماعی تأکید بر این دارند که چگونه عوامل فردی، اجتماعی و موقعیتی بر یکدیگر تأثیر متقابل نهاده و شناخت فرد در مورد مشارکت ورزشی را شکل می‌دهند. آنها با استفاده از بسیاری از نظریات مهم در این زمینه، مدل انگیزشی خاصی را ارائه داده‌اند. بر اساس این مدل؛ مهمترین عامل مؤثر بر مشارکت ورزشی و تداوم آن، جهت‌گیری انگیزشی فرد می‌باشد. یعنی آیا فرد دارای جهت‌گیری درونی است یا دارای جهت‌گیری بیرونی و معطوف به نتیجه و پیامد. فرد دارای جهت‌گیری درونی از نوعی نظام خود - پاداش‌دهی استفاده می‌کند. در نتیجه دارای کنترل درونی بوده و ادراک مطلوبی از شایستگی خود دارد. نتیجه این فرآیندها، افزایش احتمال مشارکت او در ورزش می‌باشد. در مقابل، فرد دارای جهت‌گیری بیرونی برای قضاوت در مورد توانمندی‌های فردی خویش از نتیجه و پیامد (پیروزی در ورزش) استفاده می‌کند. علی‌رغم شایستگی‌های موجود در این مدل، تأکید فراوان آن بر جهت‌گیری انگیزشی افراد سبب عدم توجه به سایر عوامل مؤثر شده است (همان، ۸۱).

اگر چه مدل‌های مطرح‌شده تلاش کردند تا مشارکت در فعالیت‌های ورزشی را تبیین کنند اما از توجه به دو عامل مهم که تحقیقات تجربی مؤید آنهاست، غفلت نموده‌اند. اول اینکه، موانع اجتماعی و محیطی می‌توانند تأثیر منفی بر رفتار ورزش داشته باشند. دوم اینکه، تحقیقات توصیفی دلایل متعددی برای شروع، تداوم و انصراف ورزشی بیان نموده‌اند. این تحقیقات همچنین نشان داده‌اند که انگیزه‌های افراد برای مشارکت در فرآیند ورزش دارای ماهیت پویا است یعنی به موازات تغییر در خود فرآیند، این انگیزه‌ها نیز تغییر می‌یابند (همان، ۸۰).

۳- فرضیات پژوهش

۳-۱- فرضیه اصلی

به نظر می‌رسد الگوهای مشارکت بر فعالیت‌های ورزشی دانشجویان (دختر و پسر) تأثیر دارد.

۳-۲- فرضیات فرعی

- به نظر می‌رسد که احساس خود اثربخشی بر مشارکت ورزشی تأثیرگذار باشد.

- به نظر می‌رسد که وجود امکانات و فرصت بر مشارکت ورزشی تأثیرگذار باشد.
- به نظر می‌رسد که دیگران مهم بر مشارکت ورزشی تأثیرگذار باشند.
- به نظر می‌رسد که رسانه‌های جمعی بر مشارکت ورزشی تأثیرگذار باشد.
- به نظر می‌رسد که انگیزش‌های درونی بر مشارکت ورزشی تأثیرگذار باشد.
- به نظر می‌رسد که آگاهی درباره وسایل و امکانات ورزشی دانشگاه بر مشارکت ورزشی دانشجویان تأثیرگذار باشد.
- به نظر می‌رسد که جنسیت با الگوهای مشارکت و فعالیت‌های ورزشی تأثیرگذار باشد.

۴- تعاریف نظری و عملی متغیرهای مستقل و وابسته

۴-۱- خود اثربخشی^۱

منظور از خود اثربخشی عبارت است از نوعی اعتماد به نفس که در ارتباط با موقعیت خاصی شکل می‌گیرد. خود اثر بخشی تأثیر زیادی بر نحوه و میزان تلاش افراد در موقعیت‌های مختلف برای نیل به موفقیت دارد. در تعریف عملیاتی این متغیر از ۵ گویه استفاده شد که عبارتند از: اعتقاد به کسب موفقیت از طریق تلاش، اعتقاد به تأثیر عوامل ژنتیکی در کسب موفقیت ورزشی، اعتقاد فرد به عدم تاثیرگذاری خود بر ورزش، اعتقاد به تأثیر انگیزه در فعالیت‌های ورزشی، اعتقاد به تأثیر ناچیز تلاش فردی در کسب موفقیت ورزشی.

۴-۲- امکانات و فرصت‌ها

شامل زمان و امکاناتی است که فرد جهت پرداختن به فعالیت‌های دلخواه خود، می‌تواند در اختیار داشته باشد. در تعریف عملیاتی این متغیر از ۱۰ گویه استفاده شد. این گویه‌ها عبارتند از: امکان انجام ورزش در دانشگاه، تأثیرگذار بودن امکانات و تجهیزات در انجام فعالیت‌های ورزشی، تأثیر وقت در انجام ورزش، امکان ورزش برای دانشجویان، میزان امکانات ورزشی دانشگاه، عدم تأثیرگذاری فقدان امکانات در انجام فعالیت‌های ورزشی، عدم دسترسی یکسان به امکانات ورزشی، نبود مکان مناسب برای ورزش، تأثیر نگرانی درباره زندگی آینده بر اهمیت ورزش، تأثیر ورزش بر عقب ماندگی درسی.

۴-۳- دیگران مهم^۲

اشخاصی که بر رویکردهای فرد بسیار نفوذ دارند، دیگران مهم او را تشکیل می‌دهند. بیشتر

1-Self- Efficacy

2-Significant Others

انسانها می‌کوشند که دیگران مهم را خشنود ساخته و به نظریات آنان عمل نمایند. در تعریف عملیاتی این متغیر از دو گویه استفاده شد که عبارتند از: تأثیر دوستان، تأثیر اساتید.

۴-۴- رسانه‌های جمعی

وسایل ارتباط جمعی شامل وسایلی مانند رادیو، تلویزیون و مطبوعات می‌باشد که از طریق پخش برنامه‌های مختلف تأثیر زیادی بر رفتار انسان‌ها دارد. در تعریف عملیاتی این متغیر از دو گویه استفاده شد که عبارتند از: تأثیر رادیو و تلویزیون بر تقویت علاقه به ورزش، تأثیر مطبوعات ورزشی بر تقویت علاقه به ورزش.

۴-۵- انگیزش درونی

مجموعه‌ای از فرآیندهاست که موجب تحریک، جهت‌دهی و نگهداری رفتار انسان در جهت رسیدن به هدفی می‌شود. در تعریف عملیاتی این متغیر از ۷ گویه استفاده شد که عبارتند از: تأثیر علاقه فرد بر انجام فعالیت‌های ورزشی، تغییر در علاقه فرد به ورزش، بی‌علاقه بودن نسبت به ورزش، لذت بردن از تماشای ورزش، لذت بردن از انجام فعالیت‌های ورزشی، تمایل به انجام فعالیت‌های ورزشی، آرزوی موفقیت در ورزش.

۴-۶- آگاهی

عبارت است از دانش و اطلاعات فرد نسبت به موضوعی. در تعریف عملیاتی این متغیر از چهار گویه استفاده شد که عبارتند از: آشنایی فرد با سالن ورزشی دانشگاه، میزان آشنایی با مربیان و اساتید ورزشی دانشگاه، آشنایی با اردو و مسابقات ورزشی دانشگاه، آشنایی با تجهیزات ورزشی دانشگاه.

۴-۷- فعالیت‌های ورزشی

به فعالیت‌ها یا مهارت‌های جسمانی گفته می‌شود که بر پایه یک رشته قوانین مورد توافق همگانی و با اهداف تفریحی، یا برای مسابقه، نشاط شخصی، دستیابی به ورزیدگی، مهارت‌جویی یا آمیزهای از این اهداف انجام می‌گیرد. در تعریف عملیاتی این متغیر، دو بعد حرف‌های و غیر حرف‌های آن مدنظر قرار گرفت و برای هر دو بعد هر کدام ۱۵ نوع فعالیت ورزشی مطرح گردید. این فعالیت‌ها شامل: ایروبیک، ژیمناستیک، هندبال، بدمیتون، بوکس، سوارکاری، فوتبال، پیاده‌روی، تنیس، شنا، رزمی، شطرنج، واترپلو، دویدن، والیبال، نرمش، بسکتبال، دوچرخه‌سواری، بدنسازی، تیراندازی، قایقرانی، کوهنوردی، اسکی، کشتی، شمشیر بازی، گلف، فوتسال، وزنه‌برداری، هاکی، پینگ پنگ،

می‌باشد.

۵- روش پژوهش

در این مطالعه برای رسیدن به اهداف و پاسخگویی به سؤالات تحقیق، از روش پیمایش اجتماعی^۱ استفاده گردید و داده‌ها با استفاده از تکنیک پرسش‌نامه‌ای با سؤالات بسته و باز جمع‌آوری شده است، جامعه آماری تحقیق، تمامی دانشجویان در مقاطع تحصیلی کاردانی و کارشناسی دانشگاه آزاد شهر کرمانشاه در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ می‌باشند که بر اساس گزارش مدیریت آموزشی دانشگاه تعداد آنها برابر با ۱۲۹۶۲ نفر است. حجم نمونه آماری نیز از طریق فرمول کوکران، ۳۶۸ نفر برآورد گردید. از این تعداد ۲۳۵ نفر دختر و ۱۳۴ نفر پسر هستند. روش نمونه‌گیری: روش نمونه-گیری در این پژوهش، نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای متناسب بوده است. پس از انتخاب افراد به صورت تصادفی در دانشگاه، پرسشنامه تحقیق بین پاسخگویان توزیع گردید. داده‌های پژوهش، با استفاده از نرم افزار SPSS پردازش و توصیف و تحلیل شده است.

۶- اعتبار^۲ و روایی^۳ تحقیق

مفهوم اعتبار به این سؤال پاسخ می‌دهد که ابزار اندازه‌گیری تا چه حد خصیصه مورد نظر را می‌سنجد.

بدون آگاهی از اعتبار اندازه‌گیری نمی‌توان به دقت داده‌های حاصل از آن اطمینان داشت (سرمد و دیگران، ۱۳۸۲، ۱۷۰). در این تحقیق برای تعیین اعتبار ابزار تحقیق (پرسشنامه) از روش اعتبار‌صوری و سازه^۴ استفاده شده است.

اعتبار سازه «عبارت است از ایجاد ارتباط بین ابزار سنجش (سنجه‌ها) با چهارچوب نظری کلی بدان منظور که مشخص شود آیا ابزار تحقیق با مفاهیم و پیش‌فرض‌های نظری^۵ رابطه دارد یا ندارد؟» در عین حال از نظر داوران برای سنجش اعتبار استفاده شده است (دواس، ۱۳۷۶، ۶۴).

همچنین، برای سنجش پایایی پرسشنامه مبنی بر قدرت تبیین‌کنندگی گویه‌ها از آلفای کرونباخ استفاده شده است.

-
- 1 - Social Survey
 - 2 -Validity
 - 3 -Reliability
 - 4 -Consruct Validity.
 - 5-Theoretical Assumption

جدول شماره ۱- معرفیها و ضریب روایی نهایی ابعاد متغیرهای مستقل و وابسته

مفهوم	ابعاد	تعداد گویه	آلفای کرونباخ	آلفای کل
الگوهای مشارکت	خود اثر بخشی	۵	۰/۷۲	۰/۷۴
	امکانات و فرصتها	۱۰	۰/۹۳	
	دیگران مهم	۲	۰/۶۳	
	رسانه‌های جمعی	۲	۰/۸۳	
	انگیزش‌های درونی	۷	۰/۶۴	
	آگاهی	۴	۰/۷۶	
فعالتهای ورزشی	حرفه‌ای	۱۵	۰/۹۲	۰/۸۹
	غیر حرفه‌ای	۱۵	۰/۸۶	

۷- یافته‌های پژوهش

بر اساس یافته‌های پژوهش ۶۳/۵ درصد آزمودنی‌ها دختر و ۳۶/۲ درصد پسر بودند. همچنین از نظر سنی ۸۴/۳ درصد از پاسخ‌گویان در رده سنی ۱۸-۲۴ سال، ۱۳/۲ درصد در رده سنی ۲۵-۳۰ سال، ۰/۰۳ درصد در رده سنی ۳۱-۳۶ سال، ۱/۱ درصد در رده سنی ۳۷-۴۲ سال و ۱/۱ درصد دیگر در رده سنی ۴۳-۴۸ سال قرار دارند. همچنین میانگین سنی آنها ۲۲ سال می‌باشد. از نظر تأهل، زنان ۱۰ درصد و مردان ۳/۵ درصد بودند. به عبارتی دیگر، نزدیک به ۸۶/۵ درصد از پاسخ‌گویان مجرد و حدود ۱۳/۲ درصد متأهل‌اند. از نظر تحصیلات، ۳۰/۸ در مقطع کاردانی و ۶۹/۲ درصد در مقطع تحصیلی کارشناسی قرار دارند. همچنین، ۳۰/۱ درصد از پسران و ۵۴ درصد از دختران از بدو تولد در شهر زندگی می‌کنند در صورتی که ۶/۷ درصد از پسران و ۹/۲ درصد از دختران ساکن روستا هستند. ۲۸/۶ درصد از پاسخ‌گویان در طبقه پایین، ۵۹/۲ درصد در طبقه متوسط و ۱۰/۷ درصد در طبقه بالا قرار داشته‌اند.

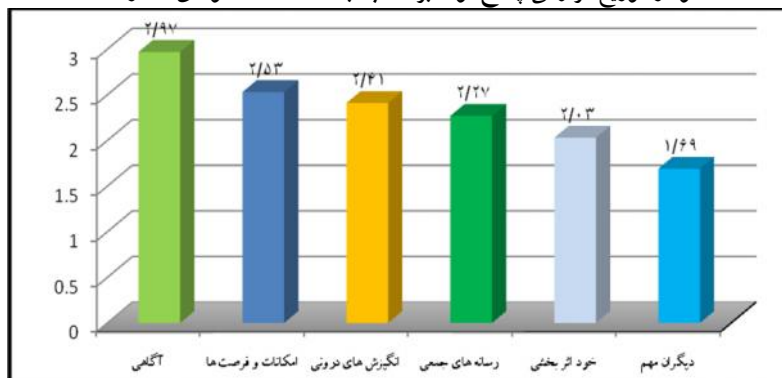
۸- وضعیت میزان الگوهای مشارکت پاسخ‌گویان

جدول شماره ۲- توزیع فراوانی پاسخ‌گوها برحسب ابعاد مختلف الگوهای مشارکت

میانگین (از ۵)	خیلی زیاد		زیاد		تا حدودی		کم		خیلی کم		ابعاد الگوهای مشارکت
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
۲/۹۷	۲۳	۸/۹	۲۳	۸/۵	۱۱۴	۳۰/۸	۱۰۸	۲۹/۲	۲۹	۷/۸	آگاهی
۲/۵۳	۱۰	۳/۷	۱۸/۱	۶/۷	۸۱	۲۱/۹	۱۴۲	۳۸/۴	۶۷	۱۸/۱	امکانات و فرصتها
۲/۴۱	۹	۲/۴	۱۳/۵	۵/۰	۶۶	۱۷/۸	۱۶۴	۴۴/۳	۷۶	۲۰/۵	انگیزش‌های درونی
۲/۲۷	۳	۰/۸	۸/۱	۲/۰	۷۴	۲۰	۱۸۳	۴۹/۵	۷۵	۲۰/۳	رسانه‌های جمعی
۲/۰۳	۱۲	۳/۲	۳۷	۱۰	۴۴	۱۱/۹	۱۳۵	۳۶/۵	۱۴۲	۳۸/۴	خود اثر

الگوهای مشارکت به عنوان متغیر وابسته در تحقیق حاضر از شش بعد برخوردار می‌باشد که خود اثر بخشی، امکانات و فرصت‌ها، دیگران مهم، رسانه‌های جمعی، انگیزش‌های درونی و آگاهی را در بر گرفته است. سنجش تمامی این ابعاد از پاسخگوها، در یک طیف پنج قسمتی به دست آمده است. توزیع فراوانی ابعاد شش‌گانه الگوهای مشارکت به شرح جدول شماره زیر می‌باشد. یافته‌های این جدول در نگاه نخست بیانگر آن است که میزان مجموع این ابعاد در بین پاسخگویان در سطح متوسط به پایین بوده است؛ به گونه‌ای که میانگین ۲/۳۱ از ۵ را دارا می‌باشد. در وهله‌ی دوم یافته‌ها نشان- دهنده‌ی آن است که از میان ابعاد شش‌گانه الگوهای مشارکت؛ آگاهی، امکانات و فرصت‌ها، انگیزش- های درونی، رسانه‌های جمعی، خود اثر بخشی و دیگران مهم به ترتیب با میانگین ۲/۹۷، ۲/۵۳، ۲/۴۱، ۲/۲۷، ۲/۰۳ و ۱/۶۹ می‌باشد. بالاترین میانگین متغیر میزان آگاهی دانشجویان از فواید فعالیت‌های ورزشی و میزان مشارکت آنان در فعالیت‌های ورزشی است.

نمودار توزیع فراوانی پاسخ‌گوها برحسب ابعاد مختلف الگوهای مشارکت

۹- وضعیت فعالیت‌های ورزشی پاسخگویان

جدول شماره ۳- توزیع فراوانی پاسخ‌گوها برحسب ابعاد مختلف فعالیت‌های ورزشی

میانگین (۵) از	خیلی کم		کم		تا حدودی		زیاد		خیلی زیاد		ابعاد فعالیت‌های ورزشی
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۱/۱۵	۹۰/۳	۳۳۴	۵/۷	۲۱	۲/۲	۸	۱/۴	۵	۰/۳	۱	حرفه‌ای
۱/۱۴	۸۷/۸	۳۲۵	۱۰/۸	۴۰	۰/۸	۳	۰/۳	۱	۰/۳	۱	غیرحرفه‌ای

متغیر وابسته فعالیت‌های ورزشی شامل دو بعد فعالیت‌های ورزشی حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای می‌باشد. تمامی این ابعاد از سنجش فعالیت‌های ورزشی پاسخ‌گوها، در یک طیف پنج قسمتی به دست آمده است. بر اساس نتایج توزیع فراوانی ابعاد دو گانه فعالیت‌های ورزشی که شرح آن در جدول

شماره (۳) می‌باشد. یافته‌های این جدول در نگاه نخست بیان‌گر آن است که میزان مجموع این ابعاد فعالیت‌های ورزشی در بین پاسخ‌گویان در سطح پایین بوده است؛ به گونه‌ای که میانگین ۱/۱۴ از ۵ را دارا می‌باشد. در وهله دوم یافته‌ها نشان‌دهنده آن است که از میان ابعاد دوگانه فعالیت‌های ورزشی، فعالیت‌های حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای به ترتیب با میانگین‌های ۱/۱۵ و ۱/۱۴ درصد از ۵ را دارا بوده‌اند.

۱۰- نتایج استنباطی

جدول شماره ۴- مقایسه‌ی میزان میانگین الگوهای مشارکت با فعالیت‌های ورزشی بر حسب جنسیت

سطح معناداری	T	میانگین	فراوانی	جنسیت	
۰/۰۴۸	۱/۷۷۸	۳۸/۳۹	۱۳۴	مرد	الگوهای مشارکت
		۳۷/۲۲	۲۳۵	زن	
۰/۰۲۰	۲/۳۴۶	۳۸/۹۱	۱۳۴	مرد	فعالیت‌های ورزشی
		۳۶/۵۶	۲۳۵	زن	

تفاوت میانگین میزان الگوهای مشارکت بر حسب جنسیت، که از ترکیب شش بعد (الگوهای مشارکت؛ آگاهی، امکانات و فرصت‌ها، انگیزش‌های درونی، رسانه‌های جمعی، خود اثر بخشی و دیگران مهم) در جدول شماره‌ی (۴) ترسیم شده است. یافته‌های این جدول بیانگر آن است که میانگین میزان الگوهای مشارکت برای مردان ۳۸/۳۹ و برای زنان ۳۷/۲۲ بوده است. آزمون T نشان دهنده آن است تفاوت مشاهده شده بین مردان و زنان به لحاظ آماری معنادار می‌باشد. همچنین تفاوت میانگین میزان فعالیت‌های ورزشی بر حسب جنسیت، نشان می‌دهد که میانگین فعالیت‌های ورزشی برای مردان ۳۸/۹۱ و برای زنان ۳۶/۵۶ بوده و از لحاظ آماری معنادار می‌باشد.

جدول شماره ۵- ضریب همبستگی بین ابعاد الگوهای مشارکت با ابعاد فعالیت ورزشی پسران

فعالیت‌های ورزشی		متغیرهای الگوهای مشارکت	
غیر حرفه‌ای	حرفه‌ای		
۰/۰۸۶	۰/۱۲۲	ضریب همبستگی	آگاهی
۰/۳۲۹	۰/۱۶۴	سطح معناداری	
۰/۰۳۶	۰/۲۳۲	ضریب همبستگی	امکانات و فرصت‌ها
۰/۶۸۶	۰/۰۰۸	سطح معناداری	
۰/۱۲۱	۰/۲۲۵	ضریب همبستگی	انگیزش‌های درونی
۰/۱۶۶	۰/۰۱۰	سطح معناداری	
۰/۸۷۳	۰/۷۰۳	ضریب همبستگی	رسانه‌های جمعی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	سطح معناداری	

۰/۰۲۵-	۰/۲۰۴	ضریب همبستگی	خوداثربخشی
۰/۷۸۴	۰/۰۲۳	سطح معناداری	
۰/۰۴۴-	۰/۲۳۸	ضریب همبستگی	دیگران مهم
۰/۶۲۷	۰/۰۰۷	سطح معناداری	

جدول شماره ۵ ضرایب همبستگی ابعاد الگوهای مشارکت با ابعاد فعالیت‌های ورزشی پسران را نشان می‌دهد. با توجه به داده‌های موجود در جدول می‌توان گفت که: تمامی ابعاد الگوهای مشارکت با فعالیت ورزشی حرفه‌ای به جزء (خوداثربخشی) رابطه معناداری را نشان می‌دهد. نوع رابطه نیز بین ابعاد مثبت می‌باشد. رسانه‌های جمعی و خوداثربخشی با ضریب همبستگی ۰/۷۰۳ و ۰/۰۲۳ به ترتیب، قوی‌ترین و ضعیف‌ترین رابطه را نشان می‌دهند. همچنین، در بین ابعاد الگوهای مشارکت با فعالیت‌های غیرحرفه‌ای، تنها متغیر رسانه‌های جمعی با ضریب همبستگی ۰/۸۷۳ رابطه معناداری را نشان می‌دهد. در صورتی که با دیگر ابعاد رابطه‌ای ندارد و حتی رابطه‌ای منفی و غیرمستقیم را نشان می‌دهد. نتایج آزمون ضریب همبستگی نشان می‌دهد، در تمامی موارد مذکور فرضیه صفر مورد تأیید قرار گرفته است، بدین معنی که در تمامی ابعاد الگوهای مشارکت با فعالیت حرفه‌ای به جزء متغیر خود اثر بخشی پسران، رابطه معناداری مشاهده شده است. همچنین؛ در بین ابعاد الگوهای مشارکت پسران، آگاهی، امکانات و فرصت‌ها، انگیزش‌های درونی، خود اثر بخشی و دیگران مهم با فعالیت ورزشی غیرحرفه‌ای رابطه معناداری مشاهده نشده، اما با بعد رسانه‌های جمعی رابطه معنادار دارد.

جدول شماره ۶- ضریب همبستگی بین ابعاد الگوهای مشارکت با ابعاد فعالیت ورزشی دختران

فعالیت‌های ورزشی		متغیرهای الگوهای مشارکت	
حرفه- ای	غیر حرفه‌ای		
۰/۲۱۳	۰/۱۲۸	ضریب همبستگی	آگاهی
۰/۰۰۱	۰/۰۵۰	سطح معناداری	
۰/۱۷۴	۰/۲۶۴	ضریب همبستگی	امکانات و فرصت‌ها
۰/۰۱۰	۰/۰۰۰	سطح معناداری	
۰/۱۲۰	۰/۳۳۹	ضریب همبستگی	انگیزش‌های درونی
۰/۰۴۹	۰/۰۰۰	سطح معناداری	
۰/۷۶۸	۰/۸۳۳	ضریب همبستگی	رسانه‌های جمعی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	سطح معناداری	
۰/۰۷۲	۰/۱۸۴	ضریب همبستگی	خود اثر بخشی
۰/۳۰۴	۰/۰۰۹	سطح معناداری	
۰/۰۸۶	۰/۲۹۹	ضریب همبستگی	دیگران مهم
۰/۲۰۷	۰/۰۰۰	سطح معناداری	

رابطه بین ابعاد الگوهای مشارکت، که از ابعاد شش‌گانه آگاهی، امکانات و فرصت‌ها، انگیزش-های درونی، رسانه‌های جمعی، خود اثر بخشی و دیگران مهم تشکیل شده است با فعالیت‌های ورزشی و ابعاد دو گانه آن در جدول شماره ۶ ترسیم شده است.

تمامی ابعاد الگوهای مشارکت با فعالیت ورزشی حرفه‌ای به جزء (خوداثر بخشی و دیگران مهم) رابطه معناداری را نشان می‌دهد. نوع رابطه نیز بین ابعاد مثبت می‌باشد. رسانه‌های جمعی و خود اثر بخشی با ضریب همبستگی $0/768$ و $0/072$ به ترتیب، قوی‌ترین و ضعیف‌ترین رابطه را نشان می‌دهند.

همچنین در بین ابعاد الگوهای مشارکت با فعالیت‌های غیرحرفه‌ای، همه‌ی ابعاد رابطه معناداری را نشان می‌دهند. همچنین رسانه‌های جمعی و آگاهی با ضریب همبستگی $0/833$ و $0/128$ به ترتیب، قوی‌ترین و ضعیف‌ترین رابطه را نشان می‌دهند.

نتایج آزمون ضریب همبستگی نشان می‌دهد، در تمامی موارد مذکور فرضیه صفر مورد تأیید قرار گرفته است، بدین معنی که در تمامی ابعاد الگوهای مشارکت با فعالیت حرفه‌ای به جزء متغیرهای (خود اثر بخشی و دیگران مهم) دختران، رابطه معناداری مشاهده شده است. همچنین؛ در بین ابعاد الگوهای مشارکت دختران، همه‌ی ابعاد الگوهای مشارکت با فعالیت ورزشی غیرحرفه‌ای رابطه معناداری مشاهده شده و رابطه معناداری را نشان می‌دهند.

جدول شماره ۷- ضریب همبستگی الگوهای مشارکت با فعالیت ورزشی دختران و پسران

متغیر	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری
فعالیت ورزشی پسران	$0/734$	$0/000$
فعالیت ورزشی دختران	$0/583$	$0/000$
الگوهای مشارکت کل	$0/636$	$0/000$

نتایج حاصل از جدول ۷ نشان می‌دهد که میزان الگوهای مشارکت دانشجویان با چگونگی فعالیت‌های ورزشی آنان همبستگی دارد. به عبارتی، اینکه دانشجویان دختر و پسر دارای چه میزان الگوهای مشارکت هستند، در نوع فعالیت‌های ورزشی تأثیر دارد. بنابراین طبق نتایج به دست آمده از جدول فوق، تأثیر میزان الگوهای مشارکت بر فعالیت‌های ورزشی پسران بیش از دختران می‌باشد. این شاید بدین دلیل است که نوع فعالیت‌های ورزشی پسران متأثر از میزان الگوهای مشارکت آنان در میدان فعالیت‌های ورزشی باشد. همچنین ضریب همبستگی کلی بین الگوهای مشارکت کل با فعالیت‌های ورزشی 636 درصد می‌باشد که با توجه به سطح معناداری می‌توان گفت که این رابطه معنادار است.

جدول شماره ۸- مدل رگرسیونی خطی ساده الگوهای مشارکت با فعالیت ورزشی دختران و پسران

نمونه	متغیر مستقل	ضرایب استاندارد شده		ضریب تعیین شده (R ²)	ضریب استاندارد شده (Beta)	مقدار T	سطح معناداری
		خطای معیار (Std.Error)	ضریب رگرسیونی (B)				
دختران	مقدار ثابت	۲/۶۸۴	۷/۵۹۷	۰/۳۴۰	۰/۵۸۳	۲/۸۳۱	۰/۰۰۰
	الگوهای مشارکت	۰/۰۷۱	۰/۷۷۸			۱۰/۹۴۸	۰/۰۰۰
پسران	مقدار ثابت	۴/۲۸۷	-۱۳/۸۲۶	۰/۵۳۹	۰/۷۳۴	-۳/۲۲۵	۰/۰۰۰
	الگوهای مشارکت	۰/۱۱۱	۱/۳۷۴			۱۲/۴۳۲	۰/۰۰۰

جدول شماره ۸ نتایج رگرسیون خطی ساده بین دختران و پسران را نشان می‌دهد. ضریب بتای الگوهای مشارکت به ترتیب، ۰/۳۴۰ و ۰/۵۳۹ درصد برای فعالیت‌های ورزشی در بین دختران و پسران تأثیر دارد. از سوی دیگر الگوهای مشارکت به عنوان متغیر مستقل توانسته است میزان ۳۴ درصد و ۵۳/۹ درصد از تغییرات متغیر وابسته (فعالیت‌های ورزشی دختران و پسران) را تبیین کند. در مجموع داده‌های جداول فوق نشان داد که میزان الگوهای مشارکت در چگونگی فعالیت‌های ورزشی دانشجویان (دختر و پسر) تأثیرگذار است. اما در این میان سهم پسران نسبت به دختران بیشتر است.

۱۰- نتیجه‌گیری

هدف اصلی در مقاله حاضر بررسی جامعه‌شناختی تأثیر الگوهای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی است. چهارچوب نظری تحقیق بر پایه دیدگاه‌های گریندورفر، گویدل، ویز و شومتون قرار دارد. یافته‌ها نشان می‌دهد که میانگین الگوهای مشارکت و فعالیت‌های ورزشی به ترتیب ۲/۳۱، ۱/۱۴ از ۵ می‌باشد که در حدود پایین قرار دارد.

سطوح معناداری آزمون t حاکی از آن است که:

(۱) بین زنان و مردان به لحاظ میزان الگوهای مشارکت و فعالیت‌های ورزشی تفاوت معناداری وجود دارد. لذا این فرضیه تحقیق که بین زنان و مردان به لحاظ الگوهای مشارکت و فعالیت‌های ورزشی، تفاوت معناداری وجود دارد، تأیید می‌شود.

(۲) نتایج ضرایب همبستگی میان ابعاد مختلف الگوهای مشارکت و فعالیت‌های ورزشی در بین

پسران نشان می‌دهد که رابطه فعالیت ورزشی حرفه‌ای به جزء (خود اثر بخشی) رابطه معناداری را نشان می‌دهد. لذا درباره این فرضیه تحقیق که بین ابعاد الگوهای مشارکت (آگاهی، امکانات و فرصت‌ها، انگیزش‌های درونی، رسانه‌های جمعی، خوداثر بخشی و دیگران مهم) و فعالیت‌های ورزشی (حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای) رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد، می‌توان گفت که در مورد رابطه فعالیت‌های ورزشی حرفه‌ای با خود اثر بخشی، فرضیه مذکور رد می‌شود اما در سایر موارد تأیید می‌شود. همچنین در بین ابعاد الگوهای مشارکت پسران، با فعالیت ورزشی غیرحرفه‌ای رابطه معناداری مشاهده نشده، لذا فرضیه مذکور رد می‌شود، اما با بعد رسانه‌های جمعی رابطه معنادار دارد و فرضیه تأیید می‌شود.

۳) نتایج ضرایب همبستگی میان ابعاد مختلف الگوهای مشارکت و فعالیت‌های ورزشی در بین دختران نشان می‌دهد که رابطه فعالیت ورزشی حرفه‌ای به جزء (خود اثر بخشی و دیگران مهم) رابطه معناداری را نشان می‌دهد. لذا درباره این فرضیه تحقیق که بین ابعاد الگوهای مشارکت و فعالیت‌های ورزشی رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد، می‌توان گفت که در مورد رابطه فعالیت‌های ورزشی حرفه‌ای با خود اثر بخشی و دیگران مهم فرضیه مذکور رد می‌شود اما در سایر موارد تأیید می‌شود. همچنین، در بین ابعاد الگوهای مشارکت با فعالیت‌های غیرحرفه‌ای، همه‌ی ابعاد رابطه معناداری را نشان می‌دهند. لذا فرضیه مذکور تأیید می‌شود.

۴) نتایج رگرسیون خطی ساده بین متغیر مستقل الگوهای مشارکت و متغیر وابسته فعالیت‌های ورزشی بین هر دو جنس نشان می‌دهد که الگوهای مشارکت به عنوان متغیر مستقل توانسته است میزان ۳۴ درصد برای دختران و ۵۳/۹ درصد برای پسران از تغییرات متغیر وابسته (فعالیت‌های ورزشی) را تبیین کند. لذا این فرضیه تحقیق که الگوهای مشارکت و متغیر وابسته فعالیت‌های ورزشی دانشجویان تأثیرگذار است، مورد تأیید قرار می‌گیرد. از این رو؛ تئوری‌های گریندورفر، گویدل، ویز و شومتون مبنی بر تأثیر الگوهای مشارکت بر فعالیت‌های ورزشی مورد تأیید قرار می‌گیرد. به این معنا که افزایش الگوهای مشارکت می‌تواند موجب افزایش روی آوردن افراد به فعالیت‌های ورزشی شود.

براساس یافته‌های پژوهش حاضر، تفاوت‌های جنسیتی قابل ملاحظه‌ای در میزان مشارکت ورزشی، نوع رشته‌های ورزشی و دلایل مشارکت ورزشی دانشجویان مشاهده شده است؛ بدین معنی که دانشجویان پسر بیشتر از دانشجویان دختر به فعالیت‌های ورزشی پرداخته‌اند؛ دانشجویان پسر عمدتاً در رشته‌های فوتبال، پیاده روی، شنا، نرمش و بدنسازی مشغول ورزش بوده‌اند در حالی که رشته‌های ورزشی پیاده روی، نرمش، شنا، والیبال و دویدن پر طرفدارترین رشته‌های ورزشی در بین دانشجویان دختر بوده است؛ و دانشجویان پسر از طریق انجام فعالیت‌های ورزشی عمدتاً بدنبال حفظ سلامتی، کسب لذت و تفریح، شادابی و پاسخگویی به علاقه شخصی خود بوده‌اند در حالی که

دانشجویان دختر برای کاهش وزن، تناسب اندام، حفظ سلامتی، و شادابی ورزش می‌کرده‌اند. نتایج تحقیق حاضر در زمینه دلایل انجام فعالیت‌های ورزشی توسط پسران و دختران دانشجو می‌تواند گامی کوچک در غنی ساختن ادبیات مربوط به تفاوت‌های جنسیتی در رفتار ورزشی محسوب گردد چراکه در داخل کشور، علیرغم بررسی دلایل انجام فعالیت‌های ورزشی به شناسایی تفاوت‌های جنسیتی در این زمینه، پرداخته نشده است.

ذکر سه نکته در زمینه تفاوت‌های جنسیتی در دلایل انجام فعالیت‌های ورزشی، ضروری به نظر می‌رسد؛ ۱) درحالی که بخش قابل توجهی از دانشجویان پسر، جهت کسب لذت و تفریح به انجام فعالیت‌های ورزشی می‌پردازند، هیچ یک از دانشجویان دختر به این مورد اشاره نکرده است؛ ۲) مهمترین دلیل دانشجویان دختر جهت انجام فعالیت‌های ورزشی، کاهش وزن بوده است که بیانگر تغییر نگرش دختران درباره تصور از بدن^۱ می‌باشد که آنها را هماهنگ با ارزش‌های تبلیغ شده در فرهنگ مدرنیته غربی به داشتن اندام لاغر^۲ و متناسب^۳ تشویق می‌کند؛ ۳) درحالی که سه مورد از مهمترین دلایل ذکر شده توسط دانشجویان پسر برای انجام فعالیت‌های ورزشی به پاسخگویی به نیازهای شخصی و ارضاء هیجانانگیز فردی مربوط می‌گردد (کسب لذت و تفریح، شادابی و سرزندگی و علاقه شخصی)، به نظر می‌رسد دانشجویان دختر، عمدتاً به دنبال پاسخگویی به انتظارات اجتماعی- فرهنگی از زنان بوده و کاهش وزن و تناسب اندام برای آنها اهمیت اساسی داشته باشد. توجه بیش از حد مردان به ویژگی‌های جسمی و ظاهری زنان به عنوان معیاری برای انتخاب دوست و همسر آینده از یکسو، و آزادی نسبی پسران در بیان و اظهار هیجانانگیز و تمایلات شخصی به عنوان راهی برای کسب هویت در مقایسه با دختران، می‌توانند از دلایل این تفاوت جنسیتی باشند.

نتیجه‌گیری کلی حاصل از تحقیق حاضر آن است که احتمال انجام فعالیت‌های ورزشی به طور کلی و نه صرفاً در یک رشته خاص ورزشی، در بین آن دسته از دانشجویان بیشتر می‌باشد که یک یا چند نفر از اعضای خانواده‌شان ورزش می‌کنند، دارای دوستان ورزشکار هستند، از میزان بالای حمایت اجتماعی برخوردارند، و توجه و علاقمندی آنان به سلامتی فردی‌شان بیشتر از دیگران می‌باشد. معنادار بودن رابطه بین الگوی ورزشی اعضای خانواده و دوستان و نیز میزان حمایت اجتماعی با مشارکت ورزشی دانشجویان بیانگر اهمیت تأثیر جامعه‌پذیری (به ویژه از طریق خانواده و گروه همسالان) و نیز تأثیر فرآیند الگوپذیری و همانندسازی جوانان با مدل‌های نقش می‌باشد. همچنین رابطه بین میزان توجه و علاقه به سلامتی با مشارکت ورزشی می‌تواند انعکاسی از بالا بودن میزان درک

1-Body Image

2-Slimness

3-Fitness

و آگاهی دانشجویان از رابطه بین ورزش و سلامتی و تأثیر مثبت این آگاهی بر علاقه به سلامتی و نهایتاً تبلور این نگرش در رفتار ورزشی آنها باشد. از این رو، ترویج ورزش‌های همگانی و عمومی برای افزایش مشارکت خانواده‌ها در فعالیت‌های ورزشی، افزایش میزان آگاهی و دانش بهداشتی دانشجویان در زمینه اثرات و فواید ورزش برای سلامتی جسمی و روانی و نیز سوق دادن توجه و علاقمندی آنان به اهمیت سلامتی شان، ممکن است در احتمال ارتقای میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های ورزشی، مؤثر باشد.

فهرست منابع

- احسانی، محمد، ۱۳۸۲، بررسی عامل‌های بازدارنده مشارکت در فعالیت‌های ورزشی دختران دانشجو، فصلنامه المپیک، سال یازدهم، (۳ و ۴)، ۲۹-۳۹.
- انور الخولی، امین، ۱۳۸۱، ورزش و جامعه»، ترجمه حمید رضا شیخی، تهران، سمت.
- تندنویس، فریدون، ۱۳۷۵، نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه‌های کشور با تأکید بر فعالیت‌های ورزشی، پایان‌نامه دکتری، دانشگاه تهران، دانشکده علوم انسانی، رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی
- دواس، دی، ای، ۱۳۷۶، روش پیمایش در تحقیق اجتماعی، ترجمه مریم رفعت و رخساره کاظم، مرکز مطالعات و سنجش افکار، تهران.
- زارعی، علی، ۱۳۸۰، نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور با تأکید بر فعالیت‌های ورزشی و مقایسه آن با سایر دانشگاه‌ها، مجموعه مقالات همایش اوقات فراغت و تفریحات سالم جوانان، ۲۰-۱۹ اردیبهشت.
- سرمد، زهره و دیگران، ۱۳۸۲، روش‌های تحقیق در علوم رفتاری، انتشارات آگاه.
- شارع‌پور، محمود، ۱۳۸۱، بررسی عوامل مؤثر برگرایش دانشجویان دختر و پسر نسبت به ورزش در گذران اوقات فراغت، طرح پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری، پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
- صداقت‌زادگان، شهناز، ۱۳۸۴، جامعه‌پذیری از طریق ورزش، فصلنامه المپیک، سال سیزدهم، شماره ۴، پیاپی ۳۲.
- صدیق سروستانی، رحمت‌الله، ۱۳۸۳، فرهنگ و نابرابری ورزشی، فصلنامه المپیک، سال دوازدهم، (۱): ۸۹-۱۰۶
- صفانیا، علی‌محمد، ۱۳۸۰، نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان منطقه ۸ دانشگاه‌های آزاد اسلامی با تأکید بر فعالیت‌های ورزشی، مجموعه مقالات همایش اوقات فراغت و تفریحات سالم جوانان، ۲۰-۱۹ اردیبهشت.
- صفانیا، علی محمد، ۱۳۸۰، نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه‌های آزاد کشور با تأکید

- بر فعالیت‌های ورزشی، فصلنامه حرکت، شماره ۹.
 وحید، قریدون، عریضی، فروغ و پارسامهر، مهربان، ۱۳۸۵، بررسی تأثیر حمایت اجتماعی بر مشارکت زنان در فعالیت‌های ورزشی (مطالعه موردی زنان استان مازندران)، فصلنامه المپیک، (۱): ۸۶-۷۷.
- کلشادی، رویا و همکاران، ۱۳۸۱، مقایسه کمیت ورزش نوجوانان شهر اصفهان در سال‌های ۱۳۷۳ و ۱۳۸۰، پژوهش در علوم پزشکی، (۲): ۱۱۲-۱۱۷.
- گایینی، عباس‌علی، رجبی، حمید، ۱۳۸۲، آمادگی جسمانی، انتشارات سمت، تهران.
 مظفری، سید امیر احمد و صفانیا، علی‌محمد، ۱۳۸۱، نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه‌های آزاد اسلامی کشور با تأکید بر فعالیت‌های ورزشی، فصلنامه المپیک، (۱ و ۲): ۱۱۷-۱۲۵.
 معین صمدانی، محمدرضا، ۱۳۷۷، جامعه‌شناسی ورزش، فصلنامه فرهنگ کرمان، (۱): ۵۰-۲۴.
 ۱۷. نمازی‌زاده، مرجان، ۱۳۸۸، هفته نامه شیر زنان، شماره ۹۹، شانزده خرداد.
 نیک‌پور، صغری و همکاران، ۱۳۸۵، مقایسه فعالیت‌های ورزشی زنان و مردان شاغل در دانشگاه علوم پزشکی ایران، مجله دانشگاه علوم پزشکی ایران، (۵۲): ۲۰۵-۲۱۵.
18. Anderson, N., & Wold, B. (1992) "Parental and peer influences on leisure-time physical activity in young adolescents". *Research Quarterly For Exercise and Sport*, 63, 341-8.
19. Sallis, J.F. et al., (1988) "Aggregation of physical activity habits in Mexican-Americans and Anglo families". *Journal of Behavioral Medicine*, 11, 31-41.
20. Searle M S, Jackson E L. (1985) Socioeconomic variation in perceived barriers to recreation participation among would be participants. *Leisure Sciences*; 7: 227-249.
21. Shaw SM., & Henderson KA. (2000). Physical activity, leisure, and women's health. In: L. Sherr & J. Lawrence, eds. *Women, health and the mind*. England: John Wiley & Sons LTD. pp 339-54.
22. Vilhjalmsson, R & Kristjansdottir, G. (2003) "Gender differences in physical activity in older children and adolescents: the central role of organized sport". *Social Science & Medicine*. 56: 363-374.
23. Yates, A. et al., (1999) "Measurement of exercise orientation in normal subjects: gender and age differences". *Personality and Individual Differences*. 27:199-209